

„Нико на овом свету, ни Бог ни председник не могу од ових људи да траже да се склоне са барикада“, изјавио је летос (29. јула) Борислав Стефановић. Па се сада нешто питам – шта се то у међувремену догодило и која је то виша сила умешала своје прсте да оствари оно што летос ни Бог ни председник не могуше?! Исто тако, слажем се са констатацијом која се ових дана може чути у круговима власти да барикаде нису саме себи циљ, него средство. То је потпуно тачно. И зато се питам који су то циљеви у међувремену остварени – да ли је можда ситуација на северу Косова и прелазима враћена на стање од пре 25. јула и да ли је престала опасност од насилних акција косовских специјалаца и КФОР-а – па су барикаде постале сувишне.

Али ово није текст о барикадама и Стефановићу, нити о овом последњем бриселском „споразуму“ са Приштином који, уосталом, тек треба видети и који би у сваком случају најпре морао да буде потврђен у српском парламенту.

А и нема се ту много шта рећи. Сами ти преговори су више него „грбо рођени“, с обзиром на то да су произашли из прошлогодишње капитулације, односно „заједничке резолуције са ЕУ“ у Генералној скупштини, и од почетка се једино постављало питање колика ће политичка штета из њих произићи и да ли ће она бити поправљива. Али, независно од тога, мислим да није ни тачно, а ни мудро, сваки уступак, повлачење или пораз у борби за Косово – а било их је поприлично у новије време, од 1999. до данас – тумачити као коначно „признање Косова“ или „коначну предају“. Чак и када је то израз оправданог незадовољства, огорчења и резигнације (или страначке калкулације), такав став на крају само иде на руку албанској страни, као и онима у Србији који се за ту капитулацију управо залажу.

Свестан сам опасности да нам се, по принципу „кувања жабе“ и „зрно по зрно, погача“, косовска независност на крају може „догодити“, и на ту опасност треба непрестано упозоравати. Али као што не прихватам тезу која нам се „великодушно“ нуди, а по којој је „још Милошевић изгубио Косово“, исто тако не треба ни из чињеничних, ни из политичких разлога олако прихватити да је „Косово изгубљено“ због овог или оног лошег споразума или капитулантског потеза актуелне власти.

Наравно, има ту једна „мала“ разлика. Милошевић јесте чинио озбиљне грешке у косовској политици, јесте се повукао са Косова и тада јесте учињен огroman корак ка

његовог губитку, али то су биле грешке, повлачења и порази у условима распада земље, грађанског рата, санкција и бомбардовања. Милошевић је, вероватно, предуго игнорисао косовски проблем, прекасно и неадекватно употребио силу и прерано се, пред претњом копненом интервенцијом, те притиском Русије и свог окружења, фактички предао и повукао са Косова. Али повукао се под бомбама и под претњом физичког и економског уништења (и при томе, не треба то никад сметнути с ума, добио Резолуцију 1244). А ми сада већ годинама присуствујемо већим или мањим капитулацијама под „страшном“ претњом да се, у противном, неће добити улазница за ЕУ и да ће нам бити ускраћена „кандидатура за статус кандидата“.

И немојте ми само рећи како овај бриселски споразум „нема везе“ са добијањем статуса кандидата и да је позив за уклањање барикада на северу Косова упућен из хуманитарних разлога. Не само да „има везе“ (јер да нема, онда је позив, рецимо, могао бити упућен десет дана раније или касније), него су, очигледно, намером да се, у последњем тренутку, и упркос категоричном ставу Ангеле Меркел и немачке дипломатије, ипак обезбеди та фамозна кандидатура овај споразум и председнички апели Србима на северу првенствено мотивисани. (А колико је то, чак и ускопартијски и дневнополитички гледано, проблематична рачуница може се видети колико данас на примеру политичке судбине Јадранке Косор и ХДЗ-а у суседној Хрватској.)

Најкомичније и, истовремено, најтужније у свему томе јесте што су ови последњи понижавајући уступци и жртве српске власти у центрима моћи дочекани са цинизмом и, разуме се, суровим испостављањем нових захтева – укључујући ту и ону срамну аустријско-немачку „шаргарепу“ у виду „пробне кандидатуре“. Наиме, схваћени су као још једна потврда ефикасности „политике условљавања“, као, наводно, „јединог језика који Срби разумеју“. С друге стране, у домаћим медијима који су под већинским утицајем истих тих центара, створена је атмосфера „кандидатура – или смак света“, а „лева“ и „десна“ еврофилна опозиција прикључила се у својству хајкача који треба да у последњи час, по принципу „нешто“ за „ништа“, од скоро нокаутираног Тадића исцеде још који уступак и концесију за „независно Косово“.

Било је, наравно, у нашој историји и тежих ситуација, трагичних пораза, сурових уцена и понижења. Али оно што мени у овој ствари највише смета јесте минорност и бесмисленост разлога за ово последње. Наиме, нису у питању никакви бомбардери и трупе, није чак ни она пословична, у народној епици проказана „продаја вере за вечеру“ – већ још мање од тога.

Знате оно кад чекате у МУП-у за пасош или личну карту, па вам најпре дају број на коме

пише кад треба да дођете да бисте ушли у процедуру. Е, па Србија је на свом европском путу данас стигла до фазе да са нестрпљењем, радошћу и усхићењем чека да („условно“) добије број и званичну потврду на којој ће писати да је кандидат за добијање личне карте. С тим да, за разлику од онога што добијате у МУП-у, на пошти или код лекара, на овом папиру, када/ако га уопште добијемо, неће стајати чак ни време (датум) кад ће та процедура, односно преговори почети. (Да и не говоримо о врло реалној могућности да би се у међувремену та европска лична карта могла лако испоставити као неважећа, неупотребљива и застарела.)

Знам да делује невероватно, али је дословно тако. Чак је и мени већ тешко да пребројим шта смо и колико смо до сада пута прослављали најразличитије успехе на „европском путу“. Кад смо добили студију изводљивости, па када је потписан ССП, па када смо га ратификовали, па када смо поднели кандидатуру, па када је та кандидатура у Бриселу пребачена из једне у другу фиоку, када ју је Комисија проследила Савету. Па када је Комисија дала позитивно мишљење... Па сада кад Савет треба да потврди препоруку Комисије. Па ћемо се онда једног будућег дана лудо радовати, евентуалном, одређивању датума почетка преговора, као и свечаном закључењу сваког од поглавља током тих преговора.

А кад смо оволику политичку и симболичку цену платили само да бисмо стигли до статуса (полу)кандидата – шта ли нас тек још све чека на путу до тзв. „пуноправног чланства“? Колико уцена и притисака, непристојних понуда и недостојних пристанака? Колико „техничких питања“, „црвених“ и „административних линија“? И зато се не можемо не запитати – а то питање нипошто није само реторичко – шта ли ће, настави ли се тако, не само од „српског Косова“, него и од целе ове државе на крају тог „путовања“ још уопште преостати?